

MUZEUL
NAȚIONAL
BRUKENTHAL

ȘERBAN & ASOCIAȚII
SOCIETATE CIVILĂ DE AVOCAȚI

DÜRER | RUBENS | DA VINCI
| VENEZIANO | GOLTZIUS |
REMBRANDT | VERONESE |
PIRANESI | RAIMONDI |
GOYA | BARTOLI |
VELASQUEZ | WIERIX |
SCHÄUFELEIN | HOLBEIN |
VAN DICK | JORDANES |
BRUEGEL | LEYDEN |
ROMANO | OSTADE |
TENIERS | LUYKEN |
CALLOT | PERRIER |
BOUCHER | CHAPERON |
LIPS | HOGARTH

SACRU ȘI PROFAN

ÎN GRAVURĂ EUROPEANĂ A SECOLELOR XV-XIX

Colecția George Șerban

curatori: dr. Alexandru Constantin CHITUȚĂ
Alexandru GOREA

Muzeul Municipal „Regina Maria” Iași
str. Zmeu, nr. 3

vernisaj: miercuri 15 februarie 2023, ora 17:00

George Șerban
Alexandru Constantin CHITUȚĂ

SACRU ȘI PROFAN
în gravura europeană
a secolelor XV-XIX

THE SACRED AND THE PROFANE
in European engraving
15th-19th century period

Acest catalog a fost publicat cu ocazia expoziției
Sacru și profan în gravură europeană a secolelor XV-XIX
colecția de gravură George Șerban
curator: dr. Alexandru Constantin CHITUȚĂ, Alexandru GOREA
la Muzeul Municipal „Regina Maria” din Iași
director: dr. Aurica ICHIM

traducere: av. Radu ȘERBAN
scanare lucrări: Diana Cristina TEODORESCU
tehnoredactare: dr. Alexandru Constantin CHITUȚĂ
copertă: Chris BALTHES, dr. Alexandru Constantin CHITUȚĂ

MUZEUL
NAȚIONAL
BRUKENTHAL

ȘERBAN & ASOCIAȚII
SOCIETATE CIVILĂ DE AVOCAȚI

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CHITUȚĂ, ALEXANDRU CONSTANTIN**

**Sacru și Profan în gravura europeană a secolelor XV-XIX :
colecția av. George Șerban = The Sacred and the profane in
European engraving 15th-19th century period : George Șerban
collection / Alexandru Constantin Chituță. - Sibiu : Editura
Muzeului Național Brukenthal, 2022**

Conține bibliografie

ISBN 978-606-8815-97-8

George ȘERBAN
Alexandru Constantin CHITUȚĂ

**Sacru și profan
în gravura europeană
a secolelor XV - XIX
colecția av. George Șerban**

**The sacred and the profane
in european engraving
15th - 19th century period
George Șerban collection**

Editura Muzeului Național Brukenthal
Sibiu
2023

Cuprins/ Content

Sacru și Profan în arta grafică europeană/ 10

Germania/ Germany/ 24

Italia/Italy/ 42

Țările de Jos/The Low Countries/ 82

Olanda/The Netherlands/ 115

Franța/France/ 142

Spania/Spain/ 160

Anglia/ England/ 172

Bibliografie/Bibliography/ 177

SACRU ȘI PROFAN ÎN ARTA EUROPEANĂ

Titul expoziției temporare organizată la Muzeul Municipal „Regina Maria”, *Sacru și Profan în gravura europeană a secolelor XV-XIX* ne trimite cu gândul la celebra lucrare a lui Mircea Eliade. Filosoful român a studiat comparativ toate religiile de pe mapamond, la vremea sa. Pe baza acestei analize, el a ajuns la concluzia că valorile fundamentale ale oricărei religii sunt două, adică Sacrul și Profanul.

Axiologia este teoria valorilor. Astfel, în Teoria cunoașterii (Gnoseologie) avem Adevărul și Minciuna, în Etică avem Binele și Răul, în Estetică avem Frumosul și Urâtul, în Economie avem Utilul și Perniciosul etc. Același Mircea Eliade consideră că oricare ființă umană, ca ființă conștientă, are sentimentul Sacrului, deci este și o ființă religioasă. Sentimentul religios este prezent la toți oamenii, indiferent de religia în care ei cred, de la Animismul ancestral, prin Politeism, până la Monoteism. Filosoful mergea mai departe și susținea că pentru omul religios biserica este un spațiu sacru în interiorul căruia și timpul este sacru. Odată cu pășirea în acest spațiu se produce o ruptură în existența omului, care îl desparte pe acesta de spațiul profan. Omul areligios trăiește în spațiul și timpul profan adică omogen, relativ, neutru, deși nici el nu își poate duce existența nestructurat. Investește emoțional anumite spații și își creează totuși secvențe de timp sacru, însă de natură diferită decât cele experimentate de omul religios. Pentru omul religios creștin, spațiul nu este niciodată omogen și relativ. Desigur, el experimentează și existența zilnică profană, care cunoaște o ruptură în momentul întâlnirii lui cu spațiul bisericii, cu „Centrul”, „punctul fix”, cu „hierofania”. Biserica este un spațiu diferit de realitatea fizică înconjurătoare. Ruptura între sacru și profan este marcată de ușa pe care o deschide, trecând *pragul* sau granița dintre lumea profană și lumea sacră. Odată ce a pătruns în incintă, *totul* se schimbă, profanul este depășit și omul are posibilitatea de a se întâlni, prin ritualuri, cu Dumnezeu. Sfintele slujbe și Sfintele Taine la care participă de la naștere și până la moarte, de la început și până la sfârșit, au

menirea de a-i transfigura existența, de a-l transforma ca persoană și de a-l situa pe Cale, în Adevăr și în Viață. Mircea Eliade spune că pentru omul religios spațiul sacru este centru, adică reper. Extrapolând, pentru noi, creștinii, biserica este reper pentru că în ea ne întâlnim prin Sfintele Taine și slujbe cu Iisus Hristos, adevăratul model de urmat, învățătura Sa fiind punctul de orientare al nostru, în existența pe care o avem.

În biserică, deschiderea spre înalt este maximă și tot ceea ce se petrece este pătruns de sacru. Icoanele sunt sfințite, atenția ne este îndreptată spre Altar - locul privilegiat de unde încep toate Tainele, mișcarea și conduita în biserică poartă o notă de sfială, de silențiozitate. Ce este profan rămâne dincolo de pragul ușii sau măcar își atenuază pe cât posibil manifestarea în spațiul sacru. Iconografia este cea care ne ajută prin reprezentările sfinților și a scenelor religioase să înțelegem Evanghelia Domnului. Icoana are o funcție paralelă exegezei biblice și propovăduirii creștine. În Apus s-a simțit o despărțire, mai ales începând cu Renașterea, dintre planul naturii de ordin cerească, căutând să-l redea în detaliile lui strict natural, anatomice și psihologice. Această direcție a dus însă la o îndepărtare de canoanele iconografice, însă a avut un raport important, pedagogic și catehetic, în a transmite mai departe mesajul evanghelic.

Expoziția *Sacru și Profan în gravura europeană a secolelor XV-XIX* prezintă 30 de picturi și gravuri ale unor maeștri europeni începând cu Durer la maeștri renascentiști precum Titian și Leonardo continuând cu maeștri flamanzi Goltzius, Rembrandt sau Teniers la cei olandezi ca Rubens, Wierix sau Brueghel până la artiști francezi ca Perrier, Callot, Picard și cei doi corifei ai artei spaniole Goya și Velasquez care provin din colecția privată a av. George Șerban.

Lucrările din colecția permanentă a Muzeului, ce subliniază rolul, arta și spiritualitatea românească completate acum de această expoziție cu lucrări din spațiul apusean, vor crea un context bogat pentru explorarea acestui extraordinar punct de legătură al dezvoltării artistice.

Gama largă de artă renascentistă, împreună cu raritatea celorlalte piese, creează o expoziție extraordinară. Acoperind peste 500 de ani de artă lucrările variază de la scene religioase iconice din secolul al XV-lea până la portrete naturaliste din secolul al XVI-lea sau scene de gen din secolul al XIX-lea.

Intrând în muzeu, privitorul se confruntă imediat cu colecția condensată

de picturi ale Maicii Domnului cu aur sau ferecate în argint și de piese ale civilizației urbane ieșene, iar apoi în expoziția *Sacru și Profan în gravura europeană a secolelor XV-XIX* cu desenele pe hârtie și gravuri, realizate în atelierile europene. De pildă, reprezentările Fecioarei Maria cu Pruncul Iisus au definit de mult timp perioada Renașterii, iar această expoziție nu face excepție.

Cu toate acestea, modurile aparent monotone în care sunt înfățișați Fecioara Maria și Iisus pot descuraja cu ușurință privitorul de la a admira detaliile din fiecare tablou în parte. Fecioara și Pruncul apar adesea în ipostaze asemănătoare în mod repetitiv - Fecioara Maria îl leagăna pe Prunc în brațe și sunt adesea îmbrăcați în haine bogate, de culoare închisă, în toate aceste picturi ale Madonei. Sub această monotonie, apare totuși o varietate subtilă. De fapt, tocmai această varietate subiacentă este cea care face ca această expoziție să fie atât de interesantă. În timp ce "Fecioara și Pruncul stând pe nori" după Rafael prezintă înfățișează Fecioara și Pruncul într-o manieră mult mai naturalistă, Pruncul lui Tizian din lucrarea Maria și Iisus pare naturalist și copilăresc față de cel al lui Lips unde Pruncul Iisus arată mai mult ca un adult plin de cunoaștere și înțelepciune.

Așa cum era de așteptat, există o mulțime de teme devoționale - inclusiv Sfânta familie cu Sfântul Ioan (Madonna of the Rose) de Rafael din 1517 și Immaculata Concepție de Tiepolo din 1767-1799 - și o mulțime de lucrări alegorice.

Expoziția *Sacru și Profan în gravura europeană a secolelor XV-XIX* nu doar reunește giganți ai Renașterii italiene sau ai artei franceze și spaniole sau doar juxtapune desene de peisaje flamande obișnuite cu imagini sacre. De la renașterea italiană târzie a lui Titian la baroc și la lejeritatea și dezinvoltura rococoului, expoziția include lucrări de zeci de artiști expuse în premieră la Iași.

Combinând diferite medii și contexte diferite, dezvăluind subtil relațiile și evoluția picturilor religioase, expoziția aduce o specială și binevenită pedagogie.

Sacred and Profane in European Art

The title of the temporary exhibition organised at the Regina Maria Museum of Iași *Sacred and Profane in European engraving of the 15th-19th centuries*, brings to mind Mircea Eliade's famous work. The Romanian philosopher studied all the world's religions comparatively in his time, whilst concluding that the fundamental values of any religion are twofold: *the Sacred and the Profane*.

Axiology is the theory of values. Thus, in the Theory of Knowledge (*Gnoseology*) there is Truth and Falsehood, in Ethics there is Good and Evil, in Aesthetics there is Beauty and Ugliness, in Economics there the Useful and the Pernicious etc. The same Mircea Eliade believes that every human being, as a conscious being, has a sense of the Sacred, and is therefore also a religious being.

The religious feeling is present in all humans, regardless of the religion they believe in, from ancestral Animism, through Polytheism, to Monotheism. The philosopher went further and argued that, for the religious man, the church is a sacred space within which time is also sacred. With the passage into this space there is a break in man's existence, which separates him from the profane space.

The areligious man lives in profane space and time, that is to say *homogeneous*, relative, neutral, although he too would be unable to have an unstructured existence. He emotionally invests certain spaces and yet creates sequences of sacred time, but of a different nature than those experienced by the religious man. For the Christian religious man, space is never homogeneous and relative. Of course, he also experiences secular daily existence, which is broken when he encounters the space of the church, the '*Centre*', the '*fixed point*', the '*hierophany*'.

The church is a space different from the surrounding physical reality. The break between the sacred and the profane is marked by the door it opens, crossing the threshold or boundary between the profane and the sacred world. Once inside the enclosure, everything changes, the profane is overcome and man has the opportunity to meet, through ritual, with God. The Holy Masses and Holy Mysteries in which he participates from birth to death, from the beginning to the end, are

meant to transfigure his existence, to transform him as a person and to place him on the Way, in Truth and in Life. Mircea Eliade says that for the religious man the sacred space is the centre, that is, the landmark. Extrapolating, for us Christians, the church is a landmark because in it we meet Jesus Christ, the true model to follow, His teaching being our point of orientation in our existence.

In the church, the opening to the upward is at its maximum and everything that happens is pierced by the sacred. Icons are consecrated, our attention is directed towards the Altar - the privileged place where all the Mysteries begin, movement and conduct in the church carry a note of quiet, of silence. What is profane remains beyond the threshold of the door or at least mitigates as much as possible its manifestation in the sacred space. It is iconography that helps us understand the Gospel of the Lord, through representations of saints and religious scenes. The icon has a parallel function to biblical exegesis and Christian preaching. In the West there was a sense of separation, especially since the Renaissance, between the natural plane and the heavenly order, seeking to render it in its strictly natural, anatomical and psychological details. This directive, however, led to a move away from the iconographic canons, but it had an important pedagogical and catechetical role in conveying the Gospel message.

The exhibition *Sacred and Profane in 15th-19th century European engravings* presents 30 paintings and engravings by European masters from Durer to Renaissance masters such as Titian and Leonardo, from the Flemish masters Goltzius, Rembrandt and Teniers to Dutch masters such as Rubens, Wierix and Brueghel and French artists such as Perrier, Callot, Picard and the two leading figures of Spanish art, Goya and Velasquez, from the private collection of the Av. George Șerban's private collection.

The works in the Museum's permanent collection, which highlight Byzantine role, art and spirituality, now complemented by this exhibition with works from the Western world, will create a rich context for exploring this extraordinary nexus of artistic development.

The wide range of Renaissance art, together with the rarity of other pieces, creates an extraordinary exhibition. Spanning over 500 years of art the works range from iconic 15th-century religious scenes to 16th-century naturalistic portraits or 19th-century genre scenes.

Entering the museum, the viewer is immediately confronted with the condensed collection of paintings of the Virgin Mary in gold and silver, and then in the exhibition Sacred and Profane in 15th-19th century European printmaking with drawings on paper and engravings made in European workshops. For example, depictions of the Virgin Mary with the Christ Child have long defined the Renaissance period, and this exhibition is no exception.

However, the seemingly monotonous ways in which the Virgin Mary and Jesus are depicted can easily discourage the viewer from admiring the details of each individual painting. The Virgin and Child often appear in repetitively similar poses - the Virgin Mary cradles the Child in her arms and they are often dressed in rich, dark clothing in all of these Madonna paintings. Beneath this monotony, however, a subtle variety emerges. In fact, it is precisely this underlying variety that makes this exhibition so interesting. While Raphael's 'Madonna and Child sitting on the clouds' depicts the Madonna and Child in a more naturalistic manner, Titian's Child in Mary and Jesus seems naturalistic and childlike compared to Lips' where the Christ Child looks more like an adult full of knowledge and wisdom.

As you might expect, there are plenty of devotional themes - including Raphael's Holy Family with St John (Madonna of the Rose) from 1517 and Tiepolo's Immaculate Conception from 1767-1799 - and plenty of allegorical works.

The exhibition Sacred and Profane in 15th-19th Century European Printmaking does not only bring together giants of Italian Renaissance or French and Spanish art, or just juxtapose ordinary Flemish landscape drawings with sacred images. From Titian's late Italian Renaissance to the Baroque and the lightness and ease of the Rococo, the exhibition includes works by dozens of artists exhibited for the first time in Iași city.

Combining different media and different contexts, subtly revealing the relationships and evolution of religious paintings, the exhibition brings a special and welcome pedagogy.

AMAND-DURAND SC.

DESSIN DE MICHEL-ANGE .

(Musée des Offices, à Florence)

Gazette des Beaux-Arts.

Imp. A. Durand, Paris.

Maestrul cărților de joc,
un poet citind, anii 1430
Galeria Națională de Artă
Washington D.C.

Martin Schongauer (1448-1491)
Sfântul Sebastian
ediție secolul al XIX-lea

SACRU ȘI PROFAN ÎN GRAVURA EUROPEANĂ PERIOADA SECOLELOR XV-XIX

O scurtă istorie a gravurii

Gravura își are originea în China antică, unde a fost folosită pentru a realiza hărți și cărți sau imagini religioase. Mult mai târziu, negustorii venețieni au adus această tehnică în Europa.

Cu toate acestea, *gravura ca gen artistic al artei grafice* a apărut abia în secolul al XV-lea în nordul Europei, mai exact în Germania.

Primele gravuri pe lemn au fost identificate în perioada 1420-1430 în Valea Rinului Superior, iar artistul/gravorul este *Maestrul cărților de joc*, de la care sunt cunoscute 106 gravuri.

Între 1460 și 1491, Martin Schongauer a lucrat ca pictor la Köln (unde tatăl său conducea un atelier de orfevrărie) și, după ce a învățat tehnica de la orfevrieri, a dezvoltat arta gravurii, explorând o întreagă gamă de contraste și texturi, modelare și umbrire. De la Schongauer au rămas în total 115 gravuri, multe dintre ele devenind surse de inspirație pentru artiștii europeni.

Înzestrat cu un mare simț al frumuseții, Schongauer a realizat o serie de gravuri mici, în maniera gotică târzie, cu scene din viața Fecioarei, precum Buna Vestire sau Maria cu Pruncul.

“Gravura a devenit importantă după 1490, când tipografi și-au dat seama că puteau face cărți ale căror ilustrații erau tipărite simultan cu textul, pe aceeași tiparniță” - Florin Stoiciu în „Tehnici și maniere în gravură”, 2010, p. 17.

În 1493, cartea *Weltchronik* a autorului Hartmann Schedel (1440 - 1514) a fost ilustrată cu 1809 xilogravuri, realizate de artistul Michael Wolgemut (1434 - 1519).

După cum se știe, Dürer a fost ucenic în atelierul lui Michael Wolgemut între 1486 și 1498).

Apariția tiparului, a ilustrației de carte au avut, de asemenea, un rol important în evoluția gravurii.

Albrecht Dürer (1471-1528) Judecata de Apoi
din seria: Patimile, cca. 1510

Gravura este executată în multiplu și la prețuri mici, s-a răspândit pe arii geografice largi, era accesibilă unei mase mai mari de oameni, atât în bibliotecile marilor gravori, ale oamenilor bogați, dar și la periferia orașelor.

Reanalizând gravuri după marile opere ale unor pictori celebri, gravorii au contribuit la popularizarea acestor opere, la formarea gustului artistic al publicului interesat de cultură, în special de artă.

Tot în această perioadă au apărut primii editori și primii comercianți de gravuri, ale căror eforturi comune au dus la crearea unei piețe pentru vânzarea de gravuri, atât în Germania și Italia, cât și, începând cu secolul al XVI-lea, în Țările de Jos și Olanda.

Merită menționat aici interesul unor artiști (Rafael, Rubens, Van Dyck etc.), care s-au preocupat de tehnica gravurii și au avut în atelierele lor nenumărați gravori, care au executat gravuri după desene primite de la pictori, dar și după picturile lor.

Unii pictori, precum Dürer, Mantegna, Rembrandt și Goya, au realizat ei înșiși gravuri pe metal și pe lemn. Astăzi avem bucuria de a vedea nenumărate lucrări executate de acești mari pictori sub formă de gravuri.

În 2021, am organizat la Muzeul Național Brukenthal o expoziție omagială cu ocazia împlinirii a 300 de ani de la nașterea colecționarului Baronul Samuel von Brukenthal, prilej cu care au fost expuse aproximativ 100 de gravuri.

Catalog/Album
Expoziție: 3 Secole Brukenthal,
2021

Alexandru Constantin CHITUȚĂ

3 SECOLE BRUKENTHAL
ARTĂ EUROPEANĂ
1500 - 1800 *European art*
colecția de gravură av. George ȘERBAN

Giovanni Volpato (1733/ 1803), Disputa asupra Împărtășaniei, Dispute of the Sacrament, Raphael Sanzio

Unele dintre ele sunt expuse și aici, la Muzeul Istoriei, Culturii și Spiritualității Creștine de la Dunărea de Jos din Galați, la care se adaugă altele.

Pentru această expoziție am selectat xilogravuri și gravuri executate pe plăci de metal, realizate de artiști și graficieni care au trăit și au lucrat în secolele XV-XIX.

În această expoziție avem ediții originale sau gravuri realizate ulterior în atelierele gravurilor, fie după plăcile originale, fie după ce aceștia au realizat noi plăci după desenele/gravurile originale.

Toate lucrările se află în colecția George Șerban, iar prezentarea lor și a artiștilor sau gravurilor în acest catalog se va face pe naționalități.

Knight and Queen, Master ES, 15th century

THE SACRED AND THE PROFANE IN EUROPEAN ENGRAVING 15th - 19th CENTURY PERIOD

A brief history of engraving

Engraving originates from ancient China, where it was used to make maps, books or religious images. Much later, Venetian merchants brought this technique to Europe.

Engraving, however, as an artistic genre of graphic art had only appeared in the 15th century in northern Europe, in Germany to be precise.

The earliest wood engravings were identified between 1420 - 1430 in the Upper Rhine Valley, while the artist/engraver was *The Master of the Playing Cards*, of which 106 engravings are known.

Between 1460 and 1491, Martin Schongauer was working as a painter in Cologne (where his father ran a goldsmith's workshop), who developed the art of engraving after learning his technique from the goldsmiths, exploring a whole range of contrasts and textures, modelling and shading. A total of 115 engravings remains from Schongauer, many of which have become sources of inspiration for European artists. Endowed with a great sense of beauty, Schongauer produced a number of small engravings in the late Gothic fashion, depicting scenes from the life of the Virgin, such as *The Annunciation* or *Mary with Child*.

Engraving “became important after 1490, when printers realized that they could make books whose illustrations were printed simultaneously with the text, on the same press” - Florin Stoiciu in “Techniques and Ways in Engraving”, 2010, page 17.

In 1493 the author Hartmann Schedel (1440 - 1514) book *Waporn* was illustrated with 1809 woodcuts created by the artist Michael Wolgemut (1434-1519).

As is known, Dürer was an apprentice in Michael Wolgemut's workshop between 1486 to 1498). The advent of printing and book illustration also played an important role in the evolution of printmaking.

Towards the end of the 14th century, the artist who would dominate the art of engraving was Albrecht Dürer (1471-1528).

Dürer was born on 21st of May 1471 in Nürnberg, where he lived and worked until the end of his life. In 1486 he became an apprentice in Michael Wolgemut's workshop, where he spent almost three years learning painting and drawing.

He married Agnes Frey in 1494 and, after a trip to Italy, where he studied

the works of Italian masters, returned to Nürnberg, where he opened his own workshop.

During his lifetime, Dürer produced 346 woodcuts and about 100 metal engravings, mostly on copper plates.

The series of 15 Apocalypse woodcuts, produced in 1498, was a rousing success, the series appearing in several editions (including 2 editions with German and Latin text).

During his lifetime, Dürer became known and respected as a great artist and printmaker, his works being known and purchased by all the countries of the Western Europe.

Dürer, through reason and science, through masterly technique, is the most authentic representative of the German Renaissance in art.

“Man can saturate himself by habit with everything in the world, except the pleasure of always knowing more; for we are built by nature to desire to know the truth of all things” – Albrecht Dürer.

The themes approached by the artists/engravers of this early period were mainly religious, biblical, then mythological, historical scenes and then nature.

We can also see images of war scenes, coronations, or various human activities made in the areas where the engravers worked or from more distant, picturesque places.

Engraving is executed in multiples and at low prices, it spread over wide geographical areas, it was accessible to a larger mass of people, both in the libraries of the great engravers, of wealthy people but also on the outskirts of cities. By making engravings after the great works of famous painters, the engravers helped to popularize such works, to form the artistic taste of the public interested in culture, art in particular.

It was also during this period that the first publishers and print dealers appeared, whose joint efforts led to the creation of a market for the sale of prints, both in Germany and Italy and, from the 16th century onwards, in the Low Countries and the Netherlands.

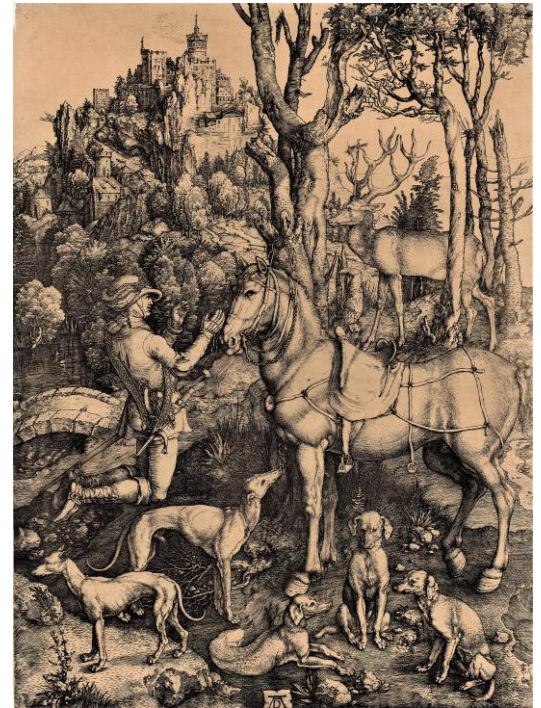
It is worth mentioning here the interest of some artists (Raphael, Rubens, Van Dick, etc.), who were concerned with the technique of engraving and had in their workshops countless engravers, who executed engravings after drawings received from painters, but also after their paintings.

Some painters, such as Dürer, Mantegna, Rembrandt and Goya, themselves produced metal and wood engravings. Today we have the joy of seeing countless works executed by these great painters in the form of engravings.

In 2021, we held at the Brukenthal National Museum a homage exhibition on the occasion of the 300th anniversary of the birth of the collector Baron Samuel von Brukenthal, on which occasion about 100 prints were exhibited.

Some of them are also exhibited here at the Museum of the History of Christian Culture and Spirituality of the Lower Danube in Galati, to which others are added.

For this exhibition we will select woodcuts and engravings executed

Dürer (1471-1528) *The vision of Saint Eustace*, 18th edition

on metal plates, by artists and engravers who lived and worked during the 15th-19th centuries.

In this exhibition we have original editions or engravings made later in the workshops of the engravers either after the original plates or after they made new plates after the original drawings.

All the works are in the George Serban collection, and their presentation and the artists or engravers in this catalogue will be by nationality.

GERMANIA / GERMANY

Dürer (1471-1528)

Apocalipsa lui Sfântul Ioan, 1498, 15 gravuri din ediția secolului al XVIII-lea
The Revelation of Saint John, 1498, 15 engravings from 18th Century edition

Cei patru călăreți ai Apocalipsei
The Four Riders of the Apocalypsis

Martiriul Sfântului Ioan Evanghelistul
The Martyrdom of S. John the Evangelist

Monstrul mării și Fiara cu coarne de miel
The Sea Monster and the Beast with the lamb's horns

Viziunea Sf. Ioan despre Hristos și cele șapte sfeșnice
S. John's Vision of Christ and the seven candlesticks

Patru îngeri care stăvilesc vânturile și cântă aleșilor
Four Angels staying the winds and singing the Chosen

Sf. Mihail luptându-se cu balaurul
S. Michael fighting the dragon

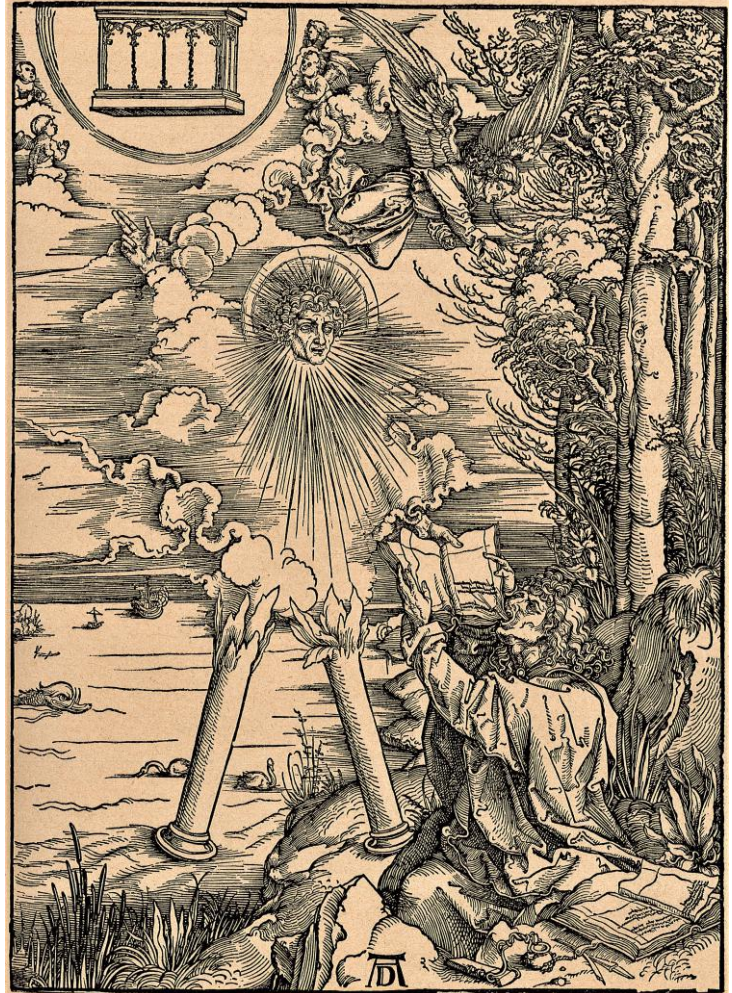
Sf. Ioan și cei douăzeci și patru de bătrâni din ceruri
S. John and the twenty-four Elders in Heaven

Cele șapte trâmbițe se dau îngerilor
The Seven Trumpets are given to the Angels

Bătălia îngerilor
The Battle of the Angels

Sf. Ioan și cartea
S John and the book

Dürer (1471-1528)
Adormirea Mielului și Imnul celor aleși
The Adoration of the Lamb and the Hymn of the Chosen

Dürer (1471-1528)
Desfrânata din Babilon
The Whore of Babylon

Dürer (1471-1528)
Moartea cavalerului și Diavolul
The Knight Death and the Devil
1513

Dürer (1471-1528)
La Nemesi o Grande Fortuna
secolul XVI
XVI century

Dürer (1471-1528)
Sfântul Ieronim la studiu
St. Jerome in his study
secolul XVII
XVIIth century

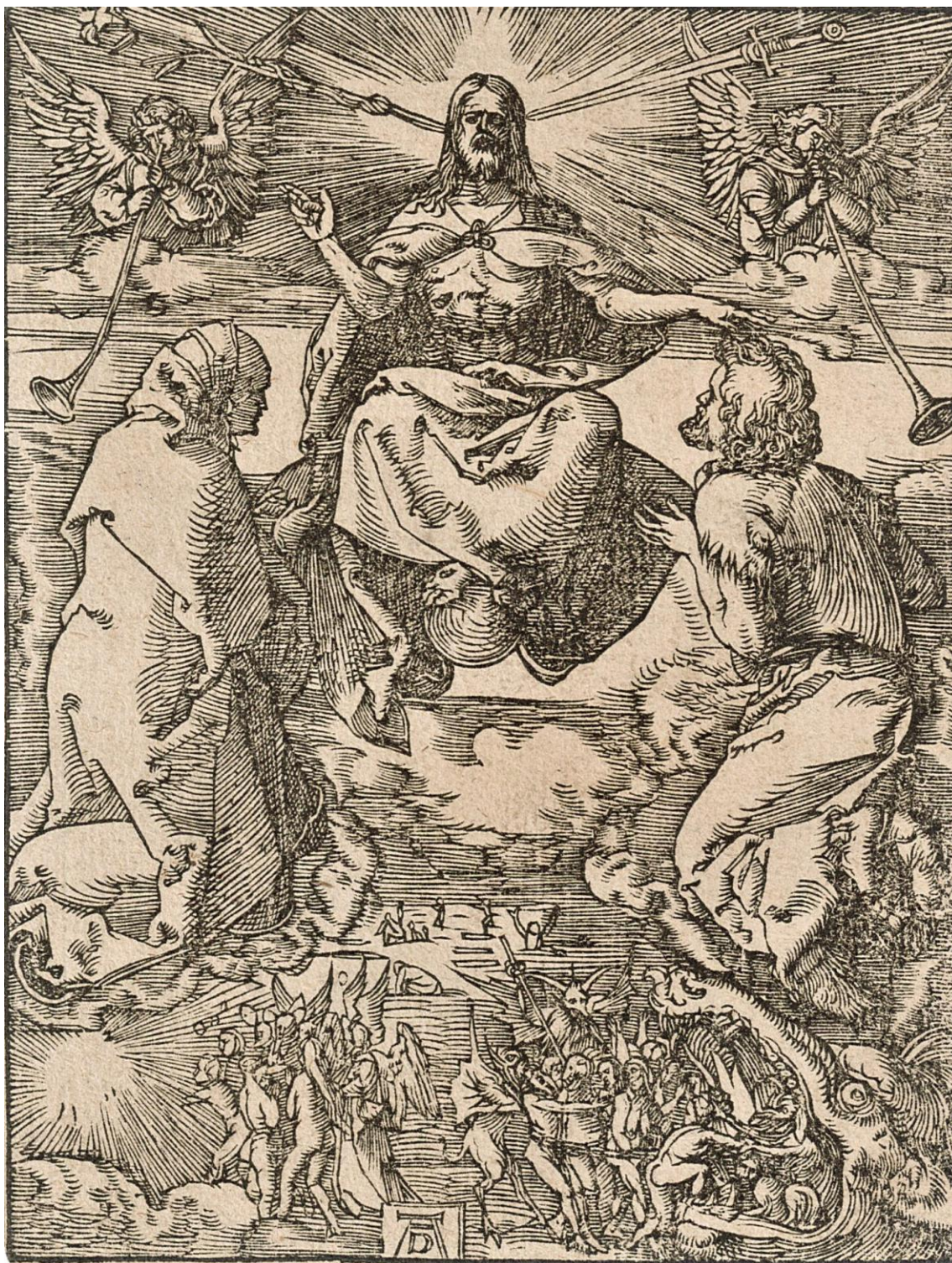

Dürer (1471-1528)
Adam și Eva
Adam si Eve
secolul XVII
XVIIth century

Dürer (1471-1528)
Martiriul Sf. Caterina,
Martyrdom of St. Catherine
1498

Dürer (1471-1528)
Judecata de Apoi, 1510, ediția a XVII-a,
The Last Judgement, 1510, edition XVIIth century

Joan. Boccacij von widerwertigem Glück!
Vom lob der gehorsamkayt.
Das ander Capitel.

Hans Leonhard Schüpflein (1480-1540)
Jertfa lui Avraam
Abraham's sacrifice
începutul secolului al XVI-lea
early XVIth century

Die XL. Figur:
Wie den Edlen Eheurdant /
 durch Anſchickung Unfalls ein Lait-Hund /
 auf einem ſcharpfen Gebürg / nahend
 erworffen hätte.

Auf dem Gebürge bey der Ernbürger Clausen / als
 Max. einen Lait-Hund selber führte / und derselbe auf
 ein Hirschgespör kommend / solchem nachsetzte / Ihne also
 über alle Berg hinab/bisz zu forderst auf das Gebürg zoge/
 ergriffe Er in der Eile einen Baum/ und schlug das Lait-
 oder Hengseil um denselben ; wordurch Er sich dann vor ei-
 nem gefährlichen Sturz errettete.

Ⓞ 4

Unfall

Hans Burgkmair (1473-1531)
Sosirea unei delegații la Palat
Arrival of a delegation in the palace
începutul secolului al XVI-lea
early XVIth century

ITALIA/ITALY

După Leonardo Da Vinci (1452-1519)
Cina cea de Taină
ediție secolul al XVII lea
After Leonardo Da Vinci
Last Super
XVIIth century edition

După Rafael Sanzio (1483-1520)
Maica Domnului cu Pruncul stând pe nori
Virgin and Child seated in clouds
gravor/ engraving by Marcantonio Raimondi
secolul XVIII
XVIIIth century

Educto Lot cum uxore et filiabus, pluit Dom. super Sodomam et Gomorram sulphur et ignem, respiciensq. uxor eius post se, versa est in statuam salis. Gen. XIX. 16

După Rafael Sanzio (1483-1520)
Sodoma și Gomora
After Raphael Sanzio
Sodom and Gomorrah
gravor/ engraving by Antonio Banzo
1790

După Rafael Sanzio (1483-1520)
Moise și trecerea prin Marea Roșie
After Raphael Sanzio
Moses, *The Passage through the Red Sea*
ediție/edition 1649

R.V.I.

*Creavit omnem animam uiuentem
Secundum speciem suam. Gen. I. 24.*

N.C.F. 4

După Rafael
Geneza
After Raphael
Nicolas Chaperon (1612-1656)
Genesis
1649

După Rafael Sanzio (1483-1520)

Învierea Domnului

After Raphael Sanzio

Resurrecton of Christ

gravor/ engraving by Lucas van Leyden

1521

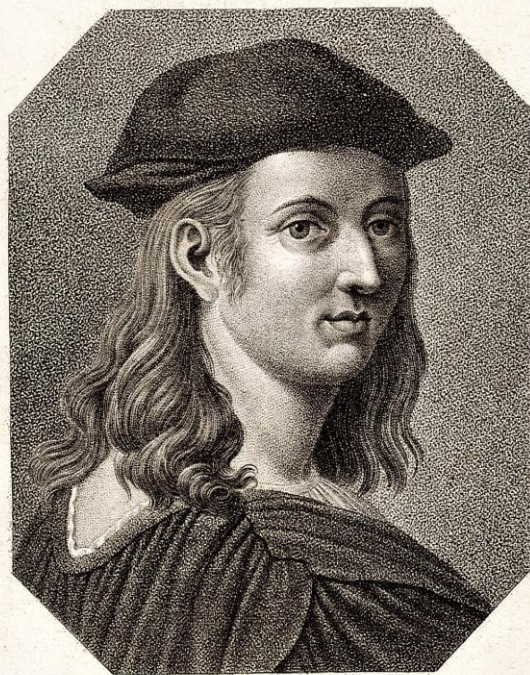
ediție ulterioară

later edition

După Rafael Sanzio (1483-1520)
Fuga în Egipt
After Raphael Sanzio
Flee to Egypt
gravor/ engraving by A. Phelippeaux

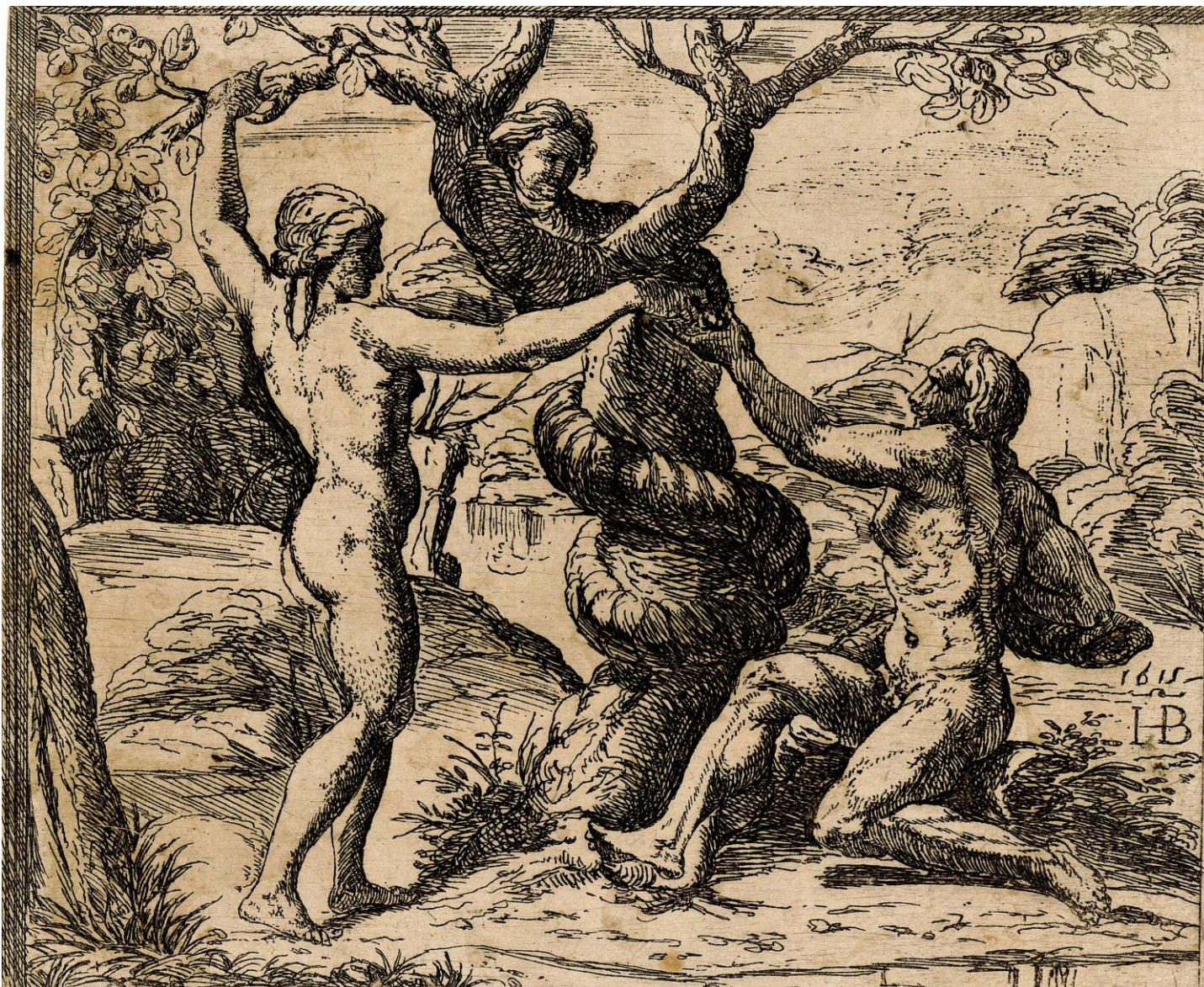

Raphael pinx. *Rossmasser sc.*

RAPHAEL SANZIO.

L. wickau. b. d. Gbr. Schumann.

După Rafael Sanzio (1483-1520)
Păcatul originar
gravor Orazio Borgianni(1557-1616), 1615
The Original Sin
engraver Orazio Borgianni(1557-1616), 1615

R. V. Inu. in Vaticani Palatij Xystis

40 P. S. B. del. inc.

(Typis Io. J.)

Pietro Santi Bartoli (1635-1700)
Desenator și modelul său
A drawer and his model, from the Vatican Logge
A drawer and his model, from the Vatican Locca, 1675

Pietro Santi Bartoli (1635-1700)

Desenator și modelul său

A drawer and his model, from the Vatican Logge

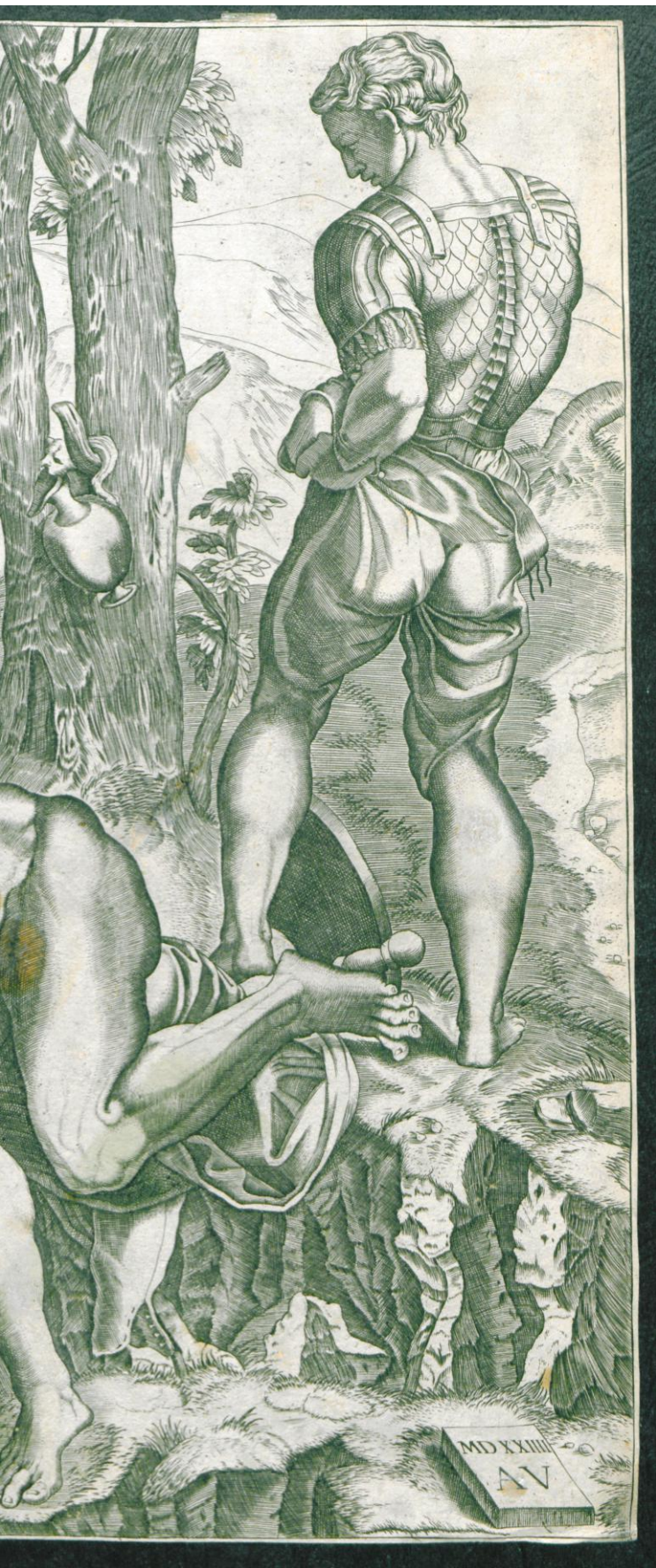
cca. 1675

La Sainte Vierge avec l'Enfant d'après Raphaël.

J. Heinrich Lips (1758-1817)
Fecioara Maria și Iisus
Sainte Vierge Mary and Child
1778

Agostino Veneziano (1490-1540)
După Michelangelo
Alpiștii
After Michelangelo drawing,
The climbers
cca. 1524

Giovanni Volpato
după Michelangelo (1474-1563)
Sibilla Cumaea
sec. XVIII

Enea Vico (1523-1567)
Forja lui Vulcan
The forge of vulcano
gravor/engraving by Francesco Primaticcio
cca. 1543

Lodovico Carracci (1555-1619)
 Hagar și Ismael/alăptarea
 Hagar & Ismael / Breast feeding
 gravor/engraving by Picart, Bernard (1673-1733)
 XVIIIth century

Tiziano Vecellio (1488-1576)
Maria cu Iisus și Sf. Caterina din Alexandria
Mary with Christ and Saint Catherine of Alexandria
1633-1672
Publicată de /Published by/ Frans Van den Wijngaerde (1614-1679)

I. Titian p.

2. Alta. 3. Lata.

L. Vorsterman honor. f.

Tiziano Vecellio (1488-1576)
Maria și Iisus
Virgin and Jesus
gravor/ engraving by Lucas Vorsterman
1660

ILL. D^{no} MARCH. ⁿⁱ

Cornelius Bloemaert

Titianus pinxit

VINCENTIO IVSTINIANO

D.D. et sculpsit Roma

Superiorū licentia

Tiziano Vecellio (1488-1576)
Fecioara cu Pruncul Iisus în picioare pe genunchi și Sfântul Ioan Botezătorul,
gravată de Cornelius Bloemaert, 1630
The Virgin holding the Christ Child standing on her knee and St John the Baptist
engraved by Cornelius Bloemaert, 1630

La Vie Humaine
Tableau du Titien, du Cabinet de Monseigneur le C
Peint sur toile, haut de deux pieds neuf pouces, large de quatre pieds sept pouces, gravé par

Tiziano Vecellio (1488-1576)
Viața omului - Alegorie la cele trei vârste ale bărbatului
La vie humaine - Allegory of the three ages of man
1745
gravor /Engraving by Simon Francois Ravenet

Giovani Battista Piranesi (1720-1778)
 Vedere a Forumlui Roman
 Roman Forum view
 1741-1743

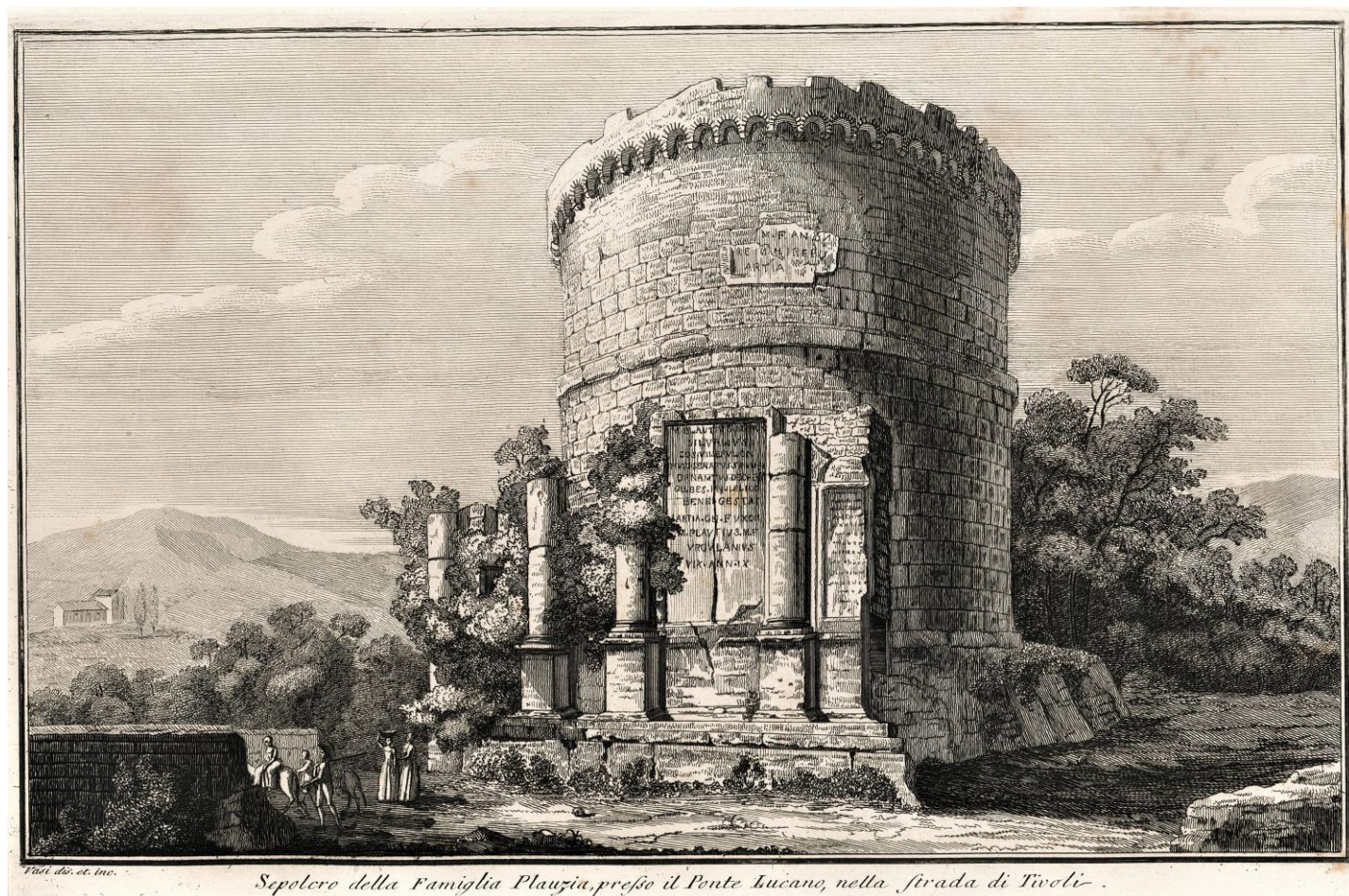

Giovani Battista Piranesi (1720-1778)
 Vedere a Basilicii Santa Maria Maggiore
 View of St. Maria Maggiore Church
 1741-1743

Giovani Battista Piranesi (1720-1778)
 Vedere a pieței basilicii San Pietro
 San Pietro Cathedral Square
 gravor/ engraving by Pietro Rugai
 1755-1760

Giovani Battista Piranesi (1720-1778)
 Arcul lui Septimiu Sever
 The Septimio Severo Arch
 1748

Giuseppe Vasi (1710-1782)
Italia, Lazio, Roma
Italy, Lazio, Roma
cca. 1740-1750

Guercino (1591-1666)
Portretul unei artiste
Portrait of a Woman Painter
gravor/ engraving by Richard Dalton
1788

Antonio Tempesta (1555 - 1630)
Adorația Regilor
The Adoration of the Kings
gravor/ engraving by Sante Pacini
1762

Jupiter et Junon

*Le Carton de Jules Romain qui est dans le Cabinet de Monseig.^r le Duc d'Orleans.
haut de 8. pieds 6. pouces, large de 8. pieds 11. pouces . gravé par Bernard Lepicier .*

60.

Giulio Romano (1488-1546)

Jupiter și Junon

Jupiter and Junon

gravor/ engraving by Francois Bernard Lepicie

cca. 1728

Le Dégout.

*d'après le Tableau de Paul Veronese, qui est dans le Cabinet de Monseigneur le Duc d'Orleans.
Peint sur toile, haut de 5-pieds 10-pouces large de 5-pieds 10-pouces gravé par Benoist Audran.*

Della Bella Stefano (1610-1664)
Peisaj cu o doamnă călare și un copil
Landscape with a lady on horseback and a child
1656

Salvator Rosa (1615-1658)
Soldat cu baston
Soldier with cane

Salvator Rosa (1615-1658)
Soldat cu pălărie și baston cu pene
Soldier with feathered hat and stick
cca. 1656

Marco Ricci (1676-1729)
Peisaj italian cu râu
Italian landscape with river
gravor/ engraving by David Antoine Fossati
1743

Lodovico Carracci (1555-1619)
Hagar și Ismael / Alăptarea la sân
Stillen Brust,
gravură de Picart Bernard (1673-1733),
secolul al XVIII-lea
Hagar & Ismael / Breast feeding / Stillen Brust
engraving by Picart Bernard (1673-1733),
XVIIIth century

Gravé par B. Picart, d'après le dessin de Raphaël, qui est au Cabinet de M. Rutgers a Amsterdam.

MICHEL-ANGE BUONAROTTI
Peintre, Sculpteur et Architecte.
Né à Florence en 1475. Mort à Rome en 1564.

Anonim
Michelangelo Buonarotti
gravură/ engraving 1778

ȚĂRILE DE JOS/
THE LOW COUNTRIES

REMBRANDT'S MOTHER.

From the Original Picture painted by Rembrandt, in the Possession of Mr. Ingham, Taylor.

Engraved by I. G. Haid, in the Year 1764.

Rembrandt van Rijn (1606-1669)
Mama lui Rembrandt
Rembrandt Mother
gravor/engraving I. G. Haid
după/after 1764

Lucas van Leyden (1494-1533)
Șapte scene biblice
Seven woodcuts biblical topics
gravor/ engraving by Christoffel van Sichem II
cca. 1620

Lucas van Leyden (1494-1533)

Şapte scene biblice

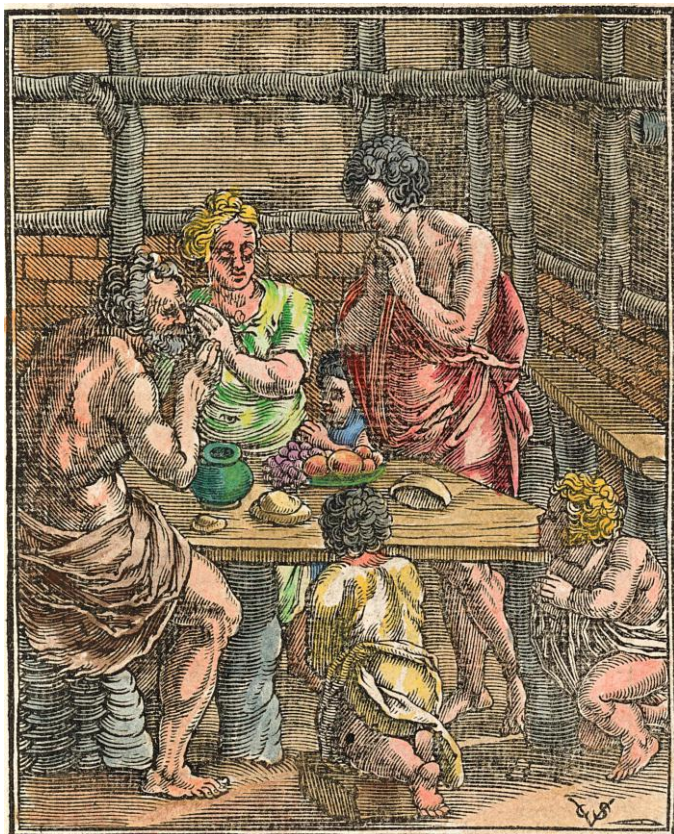
Seven woodcuts biblical topics

gravor/ engraving by Christoffel van Sichem II

cca. 1620

Lucas van Leyden (1494-1533)
Şapte scene biblice
Seven woodcuts biblical topics
gravor/ engraving by Christoffel van Sichem II
cca. 1620

Lucas van Leyden (1494-1533)
Șapte scene biblice
Seven woodcuts biblical topics
gravor/ engraving by Christoffel van Sichem II
cca. 1620

Hieronymus Wierx excud.

Anton. Wierx fecit.

S. LVCAS.

Fuit in diebus Herodis Regis Iudææ, Sacerdos quidam nomine Zacharias, Et. Luca 1. cap.

Anton. Wierx fecit.

Hieronymus Wierx excud.

S. MARCVS.

Initium Euangelij, Iesu Christi filij Dei, sicut scriptum est in Isaia propheta, Et. Marci 1. cap.

Gravorii familiei Wierix (Wierix family engravers)
 Anton Wierix (1552-1604)
 Seria completă cu cei 4 evangheliști
 Sf. Luca
 Complete series of the four evangelist
 St. Luca
 cca. 1700

Gravorii familiei Wierix (Wierix family engravers)
 Anton Wierix (1552-1604)
 Seria completă cu cei 4 evangheliști
 Sf. Marcu
 Complete series of the four evangelist
 St. Mark
 cca. 1700

Gravorii familiei Wierix (Wierix family engravers)
 Anton Wierix (1552-1604)
 Seria completă cu cei 4 evangheliști
 Sf. Matei
 Complete series of the four evangelist
 St. Matthew
 cca. 1700

Gravorii familiei Wierix (Wierix family engravers)
 Anton Wierix (1552-1604)
 Seria completă cu cei 4 evangheliști
 Sf. Ioan
 Complete series of the four evangelist
 St. John
 cca. 1700

Te Christe auctorem vite mortisque magistrum Testatur gnatus, quatruiduanus erat.

Gravorii familiei Wierix (Wierix family engravers)
Johannes Wierix (1549-1618)
Învierea fiului văduvei
Jesus resurrects a Widow's son
1620

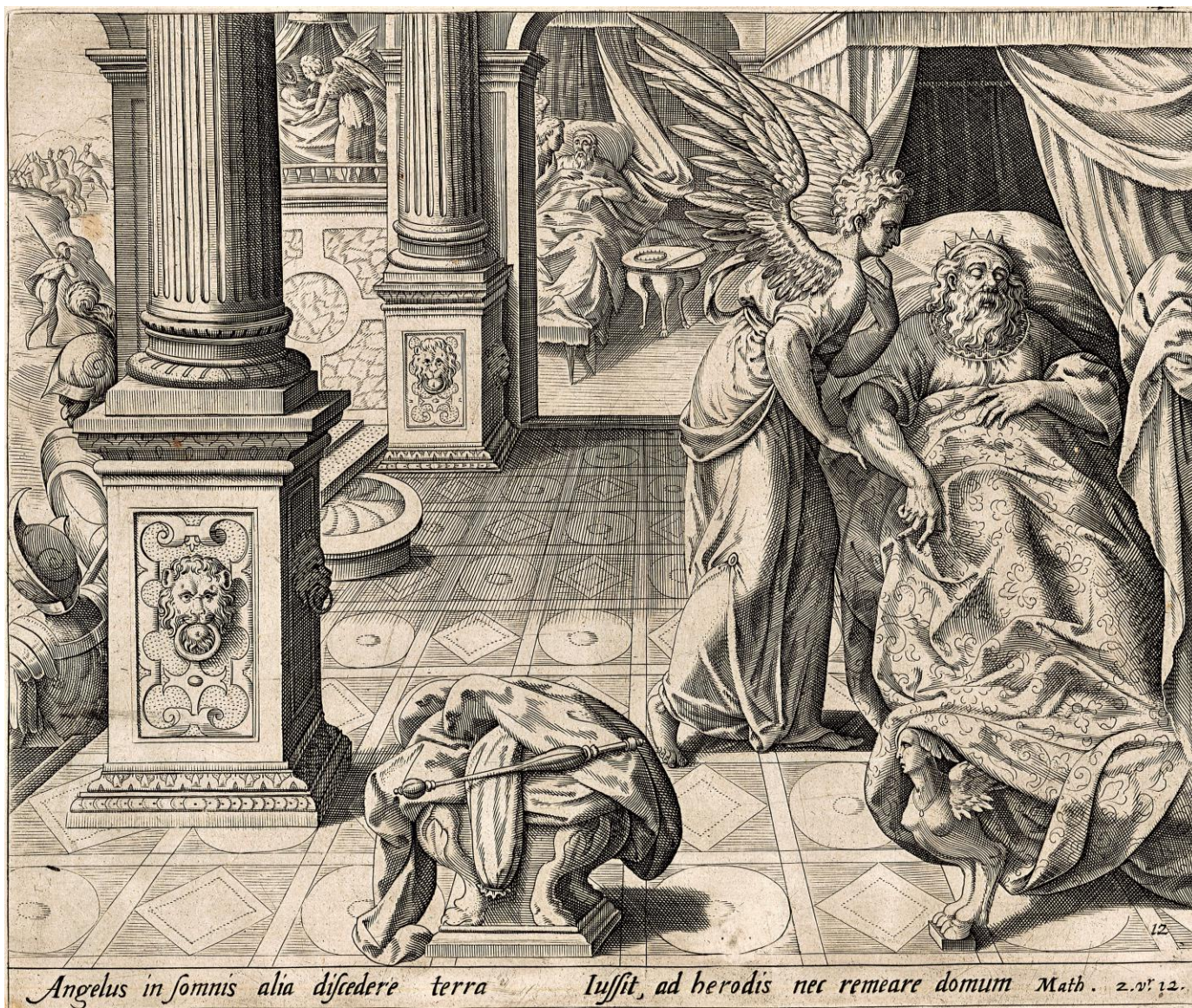

Gravorii familiei Wierix (Wierix family engravers)
Hiëronymus Wierix (1553-1619)
Înălțarea lui Enoh
Ascension of Enoch
gravor/ engraving by Marteen de Vos, Hiëronymus
Wierix and Sadlery
cca. 1582-1583

Johannes Saedeler I
Nuptiale - Abilitățile de prinț
Nuptiale- The skills of prince
1594

Johannes Saedeler I
Cei trei regi sunt avertizați în vis
publicată în Amsterdam de Claes Jas Visscher
The three kings are warned în their dreams
Publish Claes Jan Visscher
cca. 1600

Et tua te victas commendat. Claudia, vires

Hac iter est quodcumq; paras, reverentia vite

Per nostrum nisi facta latus, victricia possit

Stradanus (Jan Van der Straet) (1523-1605), Theodoor Galle (1570-1631),
Philips Galle (1537-1612)
Procesiunea triumfală a Claudiei și a tatălui său
Triumphal proccesion of Claudia and her father
1593-1597

*Omnibus exemplo saeculis ARSENIUS hic est,
Aulai fugiens, atq; quietis amans.*

12

*Caesaribus multum fuit utilis ante loquendo,
Omnibus utilior deinde tacendo fuit.*

Pierre Paul Rubens.

Naquit à Cologne l'an 1577. Il étoit fils de Jean Rubens, noble d'extraction et Conseiller dans le Sénat d'Anvers. Il commença de peindre la Gallerie que l'on donne au public en 1620. fut envoyé en Angleterre en qualité d'Ambassadeur du Roi d'Espagne, et mourut à Anvers en 1640. âgé de 63 ans.

Se vend à Paris chez G. Duchange Graveur du Roy, rue d'Orléans au dessein de la rue des Mathurins. Avec Privilège.

Anthony van Dick (1599-1641), Jean Audran (1667-1756)
Portretul pictorului Rubens
Portret of Rubens
1710

*Ecce RVBENS sidus quo non fulgentius ullum
 Illuxit Belgis Natura quod æmula fudit
 Omnigena Virtute potens: sic illè ferebat
 Hospes Athlantiadæ, Phæbi sacraeq; Minervæ*

Ant. van Dyck facies pinxit.

Erasm. Quellinius delin. Franc.

*Nec non Belgarum Phœnix, Divinus Apelles
Corde fovens Charites infanda' DYCKIUS arte
Talis erat specie barbatus an ipse Cupido
An pius Arcitenens, pavidè dubitastis amantes.*

Huberti excudit Antuerpiae.

Anthony van Dick (1599-1641)
Dublu portret, Rubens en Van Dyck, gravor P. Pontius, circa 1650
Double portrait Rubens and Van Dyck, engraver P. Pontius, cca 1650

In Effigiem Quatuor Virorum, AMBROSII, GREGORII, HIERONYMI, et AUGUSTINI, Patrum de Ecclesia Christi optime meritorum.

*Adspice, Posteritas, quos prisca Ecclesia Patris,
Laudavit meritis, et super astra tulit:
Adspice, Posteritas, vultusq, stupescere serenos,
Qui signum Vitae cum Pietate ferunt.*

*Tales quippe oculis, et tales ore fuerunt,
Qui claram scriptis exhibuere facem:
Gratia Sculptori, cujus manus artis in aere
Tantum Laudem posse perire negat.*

F. P. Rubens Pinxit. C. van Dalen Junior Sculptor. P.

Peter Paul Rubens (1577-1640)
Cei patru părinți ai Bisericii: Ambrosie, Grigorie, Ieronim și Augustin
The four fathers of the church
gravor/ engraving by Cornelis Van Dalen
1648-1664

Peter Paul Rubens (1577-1640)
Ana, Ioachim și Maria
Anna, Joachim and Maria
gravor/ engraving by Schelye Bolswer and Gilles Hendricx
cca. 1640

La Felicité de la Regence

L'honneur Gouvernement de la Reine est icy marqué par l'équité, par l'abondance, par les sciences et par les arts. La Reine dans son trône tient une balance à la main, et représente cette vertu, qui distribue les récompenses, et les châtimens selon les mérites. Elle est accompagnée de Minerve et de l'amour. D'un côté la Modestie, l'Ignorance et l'Envie, sont terrassés par les Génies des beaux arts, et de l'autre on voit le tems qui conduit la France au siècle d'or.

A Paris chez L. S. Nattier Peintre de l'Académie Royale rue Bonaparte Avec Privilège du Roy.

Peter Paul Rubens (1577-1640)
 Fericeia Regenței
 The Felicity of the Regency
 gravor/ engraving by Jean-Marc Nattier, Bernard Picard
 cca. 1704

Peter Paul Rubens (1577-1640)
 Sfânta Treime
 The Holy Trinity
 gravor/ engraving by Schelte A. Bolswert
 1635

HIC EST FILIVS MEVS DILECTVS. Matth. 17. V. 9.

*Et Paul. Robbini pinxit
C. A. DeJouart fecit*

*Martini vanden Kaden excudit
Amstelredami cum privilegio*

Peter Paul Rubens (1577-1640)
Concluziile Păcii
La conclusion de la Paix
gravor/ engraving by Bernard Picart
1710

Peter Paul Rubens (1577-1640)
Maria de Medici, Minerva
gravor/ engraving by I. B. Masse
1708

Obyit Basilea in Heluetijs V. Id. Jul. CIO. IOXXXVI. Æt. LXX.

ERASMVS ROTERODAMVS

*Lubrica si tibi mens fuit, et spinosior æquo,
Ingenium certè nobile, Erasme, fuit.
Felix, si mixtas labruscas dulcibus uvis
Prodiga defisset vinea ferre tua.*

35. b.

Ianus Vitalis.

Cornelis Galle (1576-1650)
Profetul Obadia
The Prophet Obadiah
1613

*P. Maricotte fecit
Auct. privilegio du Roy*

*P. Brill inventor
à meulant fecit 10*

Jan Brueghel (1568-1625)
Golful Napoli
Bay of Naples
gravor/ engraving by Willem van Nieulandt
1584-1635

Jan Brueghel (1568-1625)
Peisaj cu Tobias și Înger
Landscape with Tobias and the Angel
gravor/ engraving by Egidius Sadeler II
1595-1596

Jan Brueghel
 Peisaj
 Landscape
 gravor/ engraving by Jeanne-Françoise Ozanne
 1595-1596

După Maarte de Vos (1532-1603)
 After Maarten de Vos
 Viața lui Hristos- Înmulțirea pâinilor
 The Life of Christ
 gravor/ engraving by Adriaen Collaert
 cca. 1586

*Quinque modo panes, CHRISTO vim suppeditante,
Pisculique duo explent millia quinque virorum. Marc. 6.*

Jacob Jordanes (1593-1678)
Regele bețiv
The King Drinks
gravor/ engraving by Paul Pontius
1603-1658

Adriaen Collaert (c.1560-1618)
 după Maarten de Vos (1532-1603),
 Predica de pe munte
 cca. 1586

Adriaen Collaert (c.1560-1618)
 după Maarten de Vos (1532-1603),
 Iisus și samarineanca
 cca. 1586

OLANDA/
THE NETHERLANDS

Esaias van de Velde
6 țărani adunați lângă un butoi
Secolul al XVII-lea
6 Peasants Gathered by a Barrel
XVIIth century

Frederic Bloemaeret (1566-1651)
Vertumnus și Pomona
Vertumnus and Pomona
cca. 1632-1670

*Romulus aeternae ter felix conditor urbis,
Mortali sceptro fortiter usus, obit.*

*Victor bellator Superis, hoc Marte precante,
Sic occensetur: Rex, Deus, auctor, homo*

Hendrick Goltzius (1558-1617)
Juno
1600

Hendrick Goltzius (1558-1617)
Venus și Cupidon
Venus and Cupid
1600

Immense nos trum spectatur numen in orbe
Et magnam passim vim meus ignis habet

M

Non Dij non homines ulli mea spicula vitant
His volucres figo squamigerumq; genus

Hendrick Goltzius (1558-1617)
 Calliope, muza poezilor
 Calliope, the muse of Poetry
 1592

Hendrick Goltzius (1558-1617)
 Muzele
 The Muzes
 1652

Matti. XVI.

ITE IN MVNDVM VNIVERSVM, ET
PRÆDICATE EVANGELIVM OMNI CRE-
ATVRÆ. Qui crediderit et baptizat, fuerit salu, erit:
qui verò non crediderit condemnabitur. Porro signa eos qui
crediderint, hæc subsequenter. Per nomen meum dæmonia eijcient. &c.

Hendrick Goltzius (1558-1617)
*Ite it Mundum Universum
et Predicate Evangelicum
Omni Creaturae - Jesus Christus*
Paris
cca. 1600

Rembrandt van Rijn (1606-1669)
Portretul unui bărbat cu pălărie și colier
Portrait of man with hat and necklace

Rembrandt van Rijn (1606-1669)
Autoportret/ self-portrait
gravor/ engraving by Georg F. Schmidt

Rembrandt van Rijn (1606-1669)
Înălțarea Domnului
The Ascension of Christ
sfârșitul secolului al XVIII-lea
late 18th century

À la Gloire

de Dieu

Se vend présentement A Paris chez Bonnaud

A Paris chez Le Bar Ouvreur

et Rapilly, Rue St. Jacques à la Ville de Contances

Pensionnaire du Roi, rue de la Harpe

Rembrandt van Rijn (1606-1669)
Diogene
cca. 1650

Rembrandt van Rijn (1606-1669)
Empedocles
cca. 1650

Rembrandt van Rijn (1606-1669)
Hristos înaintea lui Pilat
Christ before Pilat
gravor/ engraving by Jacques Philippe
1775

Rembrandt van Rijn (1606-1669)
Heraclit
cca. 1650

Rembrandt van Rijn (1606-1669)
Pitagora
cca. 1650

Rembrandt van Rijn (1606-1669)
Portret de femeie cu voal
Portrait of a woman with a veil
gravor/ engraving by Georg F. Schmidt
1767

Rembrandt van Rijn (1606-1669)
Jan Lutma
1656
ediție ulterioară / later edition

Rembrandt van Rijn (1606-1669)
Vănzătorul de aur
The Gold Seller
Amsterdam
1635
ediție secolul XVIII
XVIIth century edition

Adriaen von Ostade (1610-1694)
 Paznicul
 The guard
 secolul XVII
 XVIIth century

Adriaen von Ostade (1610-1694)
 Violonistul
 Violinist
 secolul XVII
 XVIIth century

B.A. Dunker. f. 1770.

Ostade pinx.

Du Cabinet de M^r le Duc de Choiseul

De la grandeur de

13 pouces $\frac{1}{2}$ sur 12

Adriaen van Ostade (1610-1694)
 Interior olandez
 Dutch interior
 gravor/ engraver B.A. Dunker
 1770

David Teniers.pinx

Wilh.Rohr.sc.

LE MÉNÉTRIER

(Pinacothèque royale de Munich)

L'Art

F.Liénard.Imp.Paris

David Teniers (1610-1690)
Ziua violonistului
Viollonist s Day
gravor/ engraving by Willy Rohr
Art Revue
secolul XIX
XIXth century

Teniers pinx.

Decisy sc

JOUEUR DE VIOLON
(Pinacothèque de Munich)

L'Art

Imp. A. Clement. Paris

David Teniers (1610-1690)
Muzicianul violonist
The musician violin player
gravor/ engraving by Decisy Fils
Art Revue
secolul XIX
XIXth century

D. Teniers pinx

Du Cabinet de Mr. le Duc de Choiseul
De la grandeur de 8 pouces sur 6

David Teniers (1610-1690)
 The Chamiens
 Peisaj
 Landscape
 secolul al XVIII -lea
 XVIIIth century

Copie à l'eau forte par M. de la Haye, d'après D. Teniers.

et terminé au Dourin par J. P. Le Bas en 1771.

Tiré du Cabinet
à Paris chez l'Anteur rue du Gros Chenet N° 47.

de M. le Brun
et chez Poignant rue et Hôtel Serpente

*Du Cabinet de M^r.
De la grandeur*

*le Duc de Choiseul.
de 25 pouces sur 21*

Gerard te Borch II (1620-1683)
Concertul, o femeie cu laută
The Concert, o woman with Lute
1771

G. Turbary Pinxit.

A. Romanet Sculp.

Du Cabinet de M^r. le Duc de Choiseul
De la grandeur de 2 pieds 8 pouces sur 2 pieds

Antonie Waterloo (1610-1690)
Doi țărani și un câine, mergând printr-un pârâu
Two peasants and a dog walking through a stream
cca. 1630 - 1663

FRANȚA/ FRANCE

Jacques Callot (1592-1635)
 Răstignirea
 The Crucifixion
 1618

Jacques Callot (1592-1635)
 Hristos si Veronica, 1624-1625, primul tiraj
 Christ and St Veronica - 1624-1625 First state

Jacques Callot (1592-1635)
 Bărbat cu burtă mare decorată cu bumbi
 The man with a big belly adorned with bombs
 1616

Jacques Callot (1592-1635)
Ultima cina, 1624-1625
The Last super, 1624-1625

Jacques Callot (1592-1635)
Biciuirea lui Hristos
Flagellation of Christ
1624-1625

Traianus hasta fulminat in Dacos, clade ingenti eos afficit, profligat, calcat, plurimis e' Regulis in vincula iniectis

*stratis q plurimis eorum q recisis capitibus in altum elatis optimus aequae ac strenuissimus
in Arcu Constantini* F

23

Antoine Watteau (1684-1721)
 Petrecerea de vânatoare
 The hunting party
 1774

Francois Perrier (1594-1649)
 Războiul dintre Traian și Daci, Scenă de pe Arcul lui Constantin
 Traian s Dacian War, Scene on Arch of Constantine
 secolul XVIII-lea
 XVIIIth century

Francois Perrier (1594-1649)
 Împotriva germanilor
 Contra Germanus
 1645

EFFIGIES THOMÆ MORI quondam supremi totius Ang. Cancellarij dignissimi, omnique Virtutis ac scientiarum, genere ornatissimi.
B Moncornet excudit

1654.

Dominicus Barriere Marfi del Roma

*de Lespine exc cum Privilegio
Hollandia et West-Frisia 5*

Diominique Barriere (1618-1678)
Peisaj italian
Italian landscape
1670 - 1690

*Veduta dell' Anfiteatro Flavio
Volgarmentè detto il Coloseo.*

A SON EXCELLENCE
MON SIEUR LE MARQUIS D'AUBETERRE, CHEVALIER D.
de Sa M. Très Chrétienne, Lieutenant General de ses Arm.
Ambassadeur extraordinaire près du S.^e Siège Apostolique d.
Par

LES ORDRES
ées, sous
c. de. de. r.
*Vue des restes de l'Amphitheatre
Flavien vulgairement appellé le Colisée.*

Jean Barbault 1718-1762
Vedere cu Colloseum
View of Colloseum
1776

Jean Marot (1619-1679)
 Biserica Sf. Saulur, str. Sf. Denis, Paris
 St. Saulur, St. Denis street, Paris
 1659

Jean Marot (1619-1679)
 Catedrala Notre Dame, Paris
 Notre Dame of Paris
 1659

Bernard Picard (1673-1733)
 Venus
 1733

Francois Boucher (1703-1770)
Fiica lui Simonette/ Simonette Daughter
secolul al XVIII-lea
C'est la fille a Simonette
XVIIIth century
gravor/engraving by Gilles I Demartean

Honore Daumier (1808-1879)
 Pledoaria, din seria: Oameni ai justiției, 1845
 The Pleidoirieseries: the people of justice, 1845

Honore Daumier (1808-1879)
 După audiere, din seria: Oameni ai justiției, 1845
 After the hearing, series: the people of justice, 1845

SPANIA/SPAIN

Que sacrificio!

P 1

*Fran.^{co} Goya y Lucientes,
Pintor.*

Francisco Goya (1746-1828)
Chiar și așa, el nu o poate distinge
placa nr. 7 din seria "Capricii", 1799, Ediție 1922
"Even so, he cannot distinguish it
plate no. 7 of the "Caprices" series, 1799, 1922 edition

Francisco Goya (1746-1828)
Autoportret
Self portrait
1799, ediție/edition 1922

Ruega por ella.

Si sabrà mas el discipulo?

Francisco Goya (1746-1828)

Să știe elevul mai bine decât dascălul, placa nr. 37, ediție sec. XX.

Let the pupil know better than the teacher, plate no. 37, 20th century edition

5

Y son fieras

Fodo va revuelto.

Francisco Goya (1746-1828)
 Seria: Dezastrele războiului, aquaforte, aquatinta, 1863
 Totu-i pe dos, placa nr. 42, ediția 1906
 All backwards, plate no. 42, edition 1906

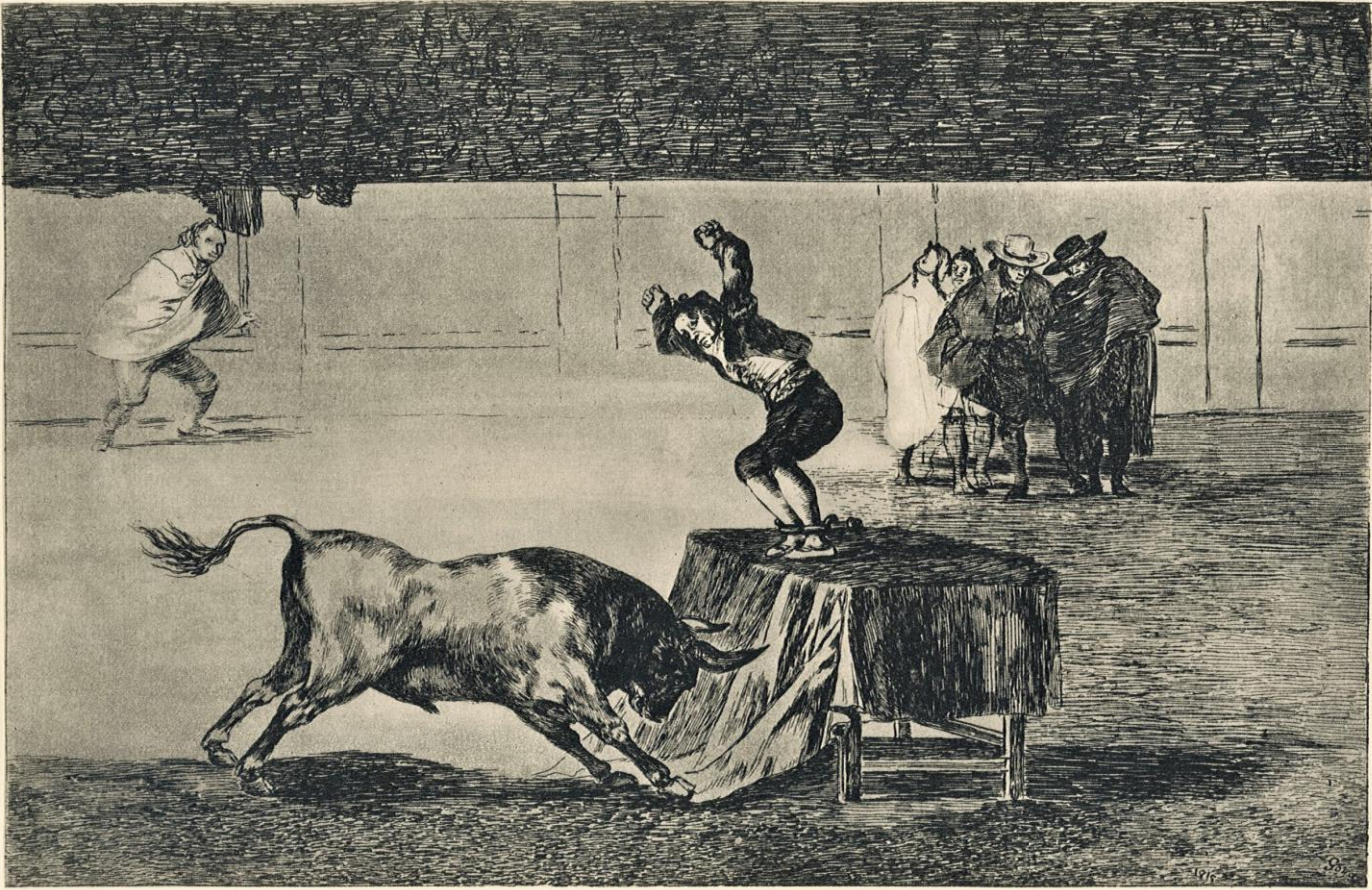
17

Que se rompe la cuerda.

Francisco Goya (1746-1828)
Seria *Tauromaquia*, aquaforte, aquatinta 1816
Originea harpoanelor sau a sulițelor, planșa nr.7, ediție din secolul XX
The origin of harpoons or spears, plate no.7, 20th century edition

Francisco Goya (1746-1828)

Seria *Tauromaquia*, aquaforte, aquatinta 1816

O altă nebunie a sa în același inel, placa nr. 19, ediție din secolul XX

Another of his follies in the same ring, plate no. 19, XXth century edition

DON ANTONIO EL INCLÉS
(Museo del Prado de Madrid)

Diego Velasquez (1599-1660)
Contele Don Antonio și câinele său
The Don Antonio and his dog
gravor/engraving by Louis Lucas
secolul XIX
19th century

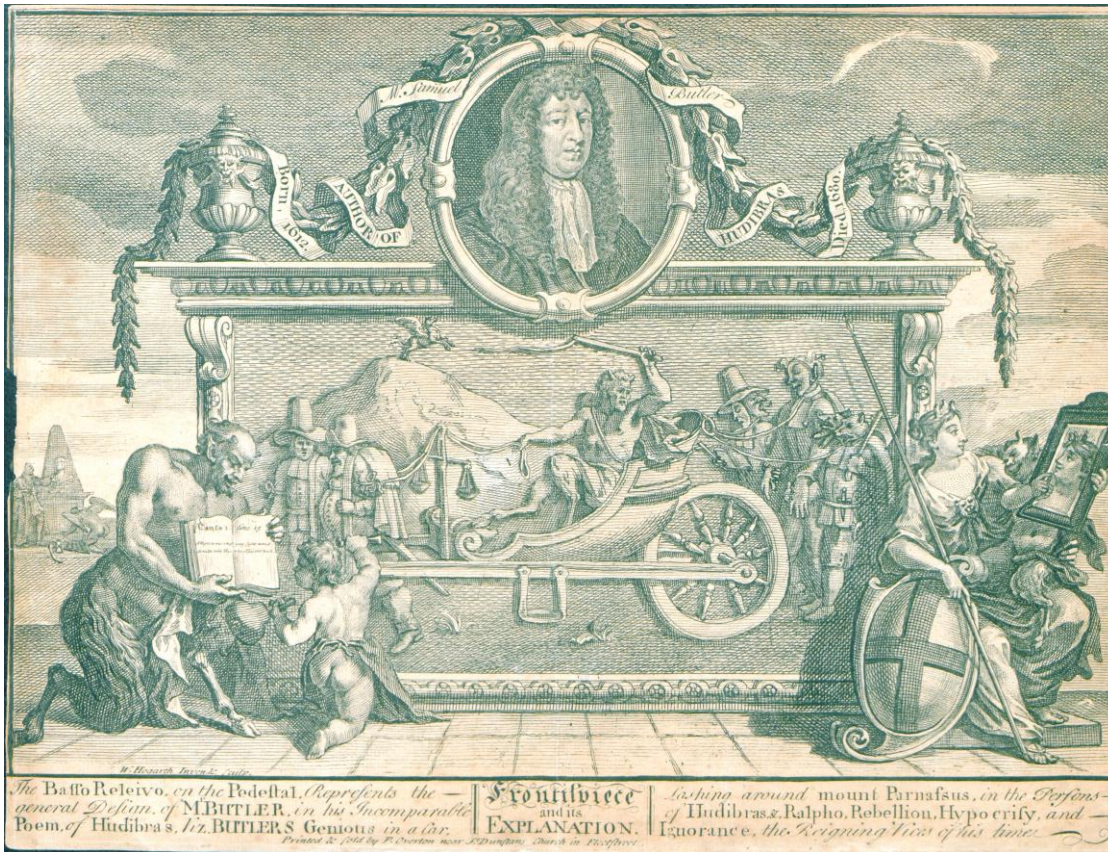
PORTRAIT DU PAPE INNOCENT X
(Galerie Doria Pamphili)

Diego Velasquez (1599-1660)
Portretul Papei Inocențiu al X-lea
gravură Jean-Émile Buland, secolul XIX
Portrait of Pope Innocent X
engraving Jean-Émile Buland, 19th century

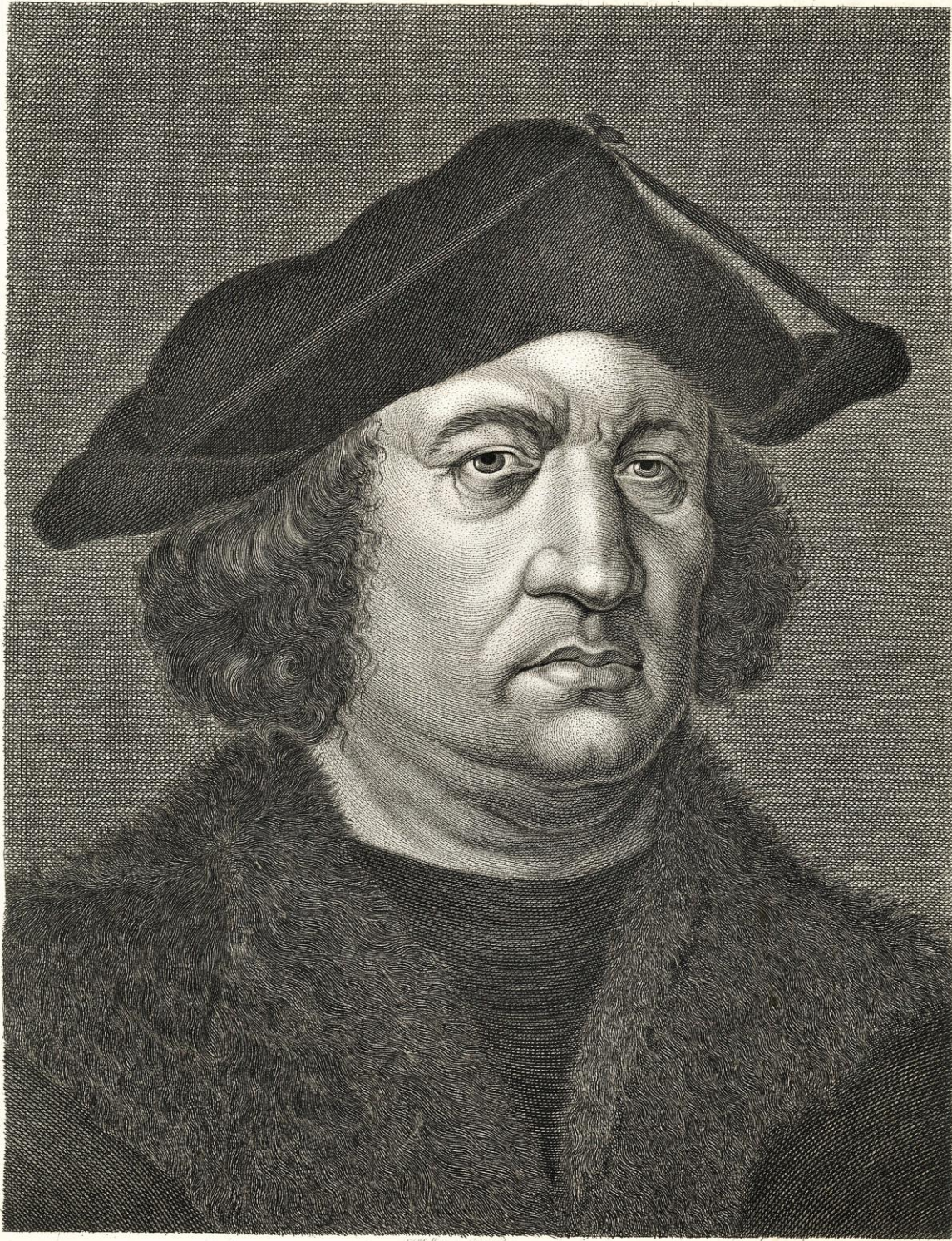
ANGLIA/ENGLAND

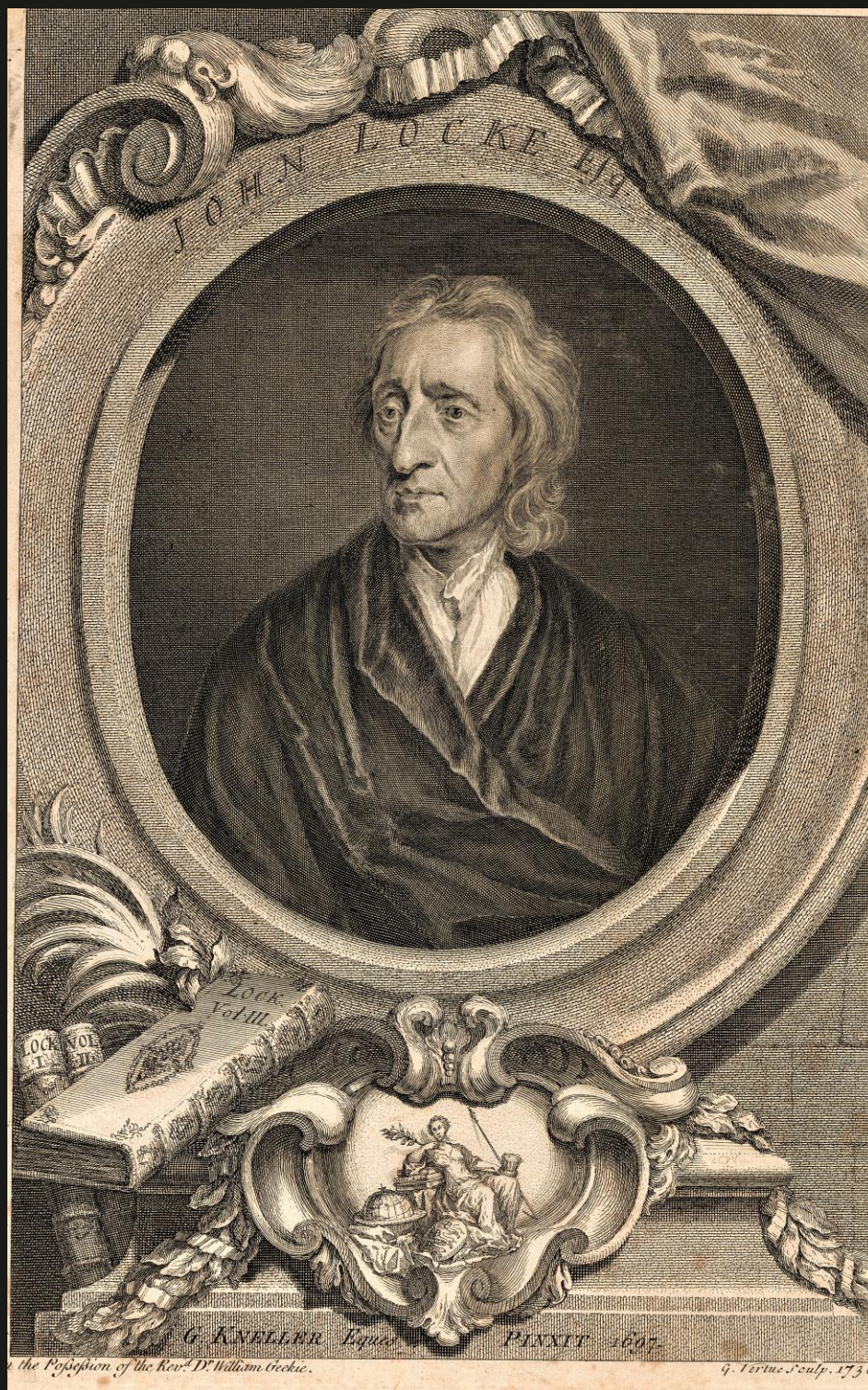
William Hogarth (1697-1764)
 Frontispiciul și explicația acestuia
 Frontispiece and its explanation
 1726

William Hogarth (1697-1764)
 Asistat de leleveul său la Londra
 Attended by his levee in London
 1768

Holloway Thomas (1748-1827)
Portretul lui Thomas More
Portrait of Thomas More
1792

G. Kneeler (1697)
Portretul lui John Locke
John Locke portrait
gravor/engraving G. Vertus
1738

bibliografie

- The Print Before Photography, British Museum, 2016.
- The Complete Printmaker, John Ross, sa., Roundtable Press, Inc 1990.
- The Theuerdank of 1517, Ed. Taschen, 2003.
- The Complete Woodcuts of Albrecht Durer, dr. Willi Kurt, Dover Publication NY.
- Gravura Italiană din sec XV-XVI*, 2016, MNAR, București.
- Alexandru Constantin Chituță, *300 de ani de gravură europeană*, Ed. Muzeului Național Brukenthal, Brukenthal, 2021
- Alexandru Constantin Chituță, *GOYA 275 de ani de la naștere*, Ed. Muzeului Național Brukenthal, Brukenthal, 2021
- Alexandru Cernatoni, *Goya, Dezastrele Războiului*, Cabinetul de Stampe, Ed. Meridiane 1984
- Florin Stoiciu, *Tehnici și maniere în gravură*, Ed Polirom 2010.
- Constantin Suter, *Piranesi, Vedute, Capricii, Carceri*, Ed. Meridiane, București. 1974.
- Dorana Cosoveanu, *Peisajul Olandez*, Ed. Meridiane, București, 1975.
- Dorana Cosoveanu, *Gravura Franceză*, Ed. Meridiane, București, 1983.
- Modest Morariu, *Goya , Capricii*, Cabinetul de Stampe, Ed. Meridiane, București, 1973.
- Alexandru Cernatoni, *Goya, Dezastrele Războiului*, Cabinetul de Stampe, Ed. Meridiane , București, 1984.
- David Tunick, *Francisco Goya: The Graphic Work*, Inc New York.
- Amalia Pavel, *Rembrandt*, Cabinetul de Stampe, Ed. Meridiane, București, 1982.